

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (czwarta izba)
z dnia 7 lipca 2004 r.*

W sprawach połączonych T-107/01 i T-175/01

Société des mines de Sacilor — Lormines SA, z siedzibą w Puteaux (Francja), reprezentowana przez adwokatów: początkowo przez G. Marty, następnie przez R. Schmitt,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez G. Rozeta oraz L. Ström, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę na bezczynność oraz, ewentualnie, skargę o stwierdzenie nieważności, skierowane przeciwko odmowie ze strony Komisji uwzględnienia skargi wniesionej do niej przez skarżącą, mającej na celu uzyskanie stwierdzenia naruszenia przez Republikę Francuską postanowień art. 4 lit. b) i c) EWWiS i art. 86 EWWiS w wyniku nałożenia na skarżącą, jej zdaniem, nadmiernych obciążeń w ramach wszczęcia postępowań w sprawie opuszczenia i zrzeczenia się posiadanych przez nią koncesji górniczych,

* Język postępowania: francuski.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
(czwarta izba),

w składzie: H. Legal, prezes, V. Tiili i M. Vilaras, sędziowie,
sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 lutego
2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

- 1 Artykuł 4 EWWiS stanowi:

„Wymienione poniżej uznaje się za niezgodne ze wspólnym rynkiem węgla i stali,
i w konsekwencji za zniesione i zakazane w granicach Wspólnoty, jak przewidziano
w niniejszym Traktacie:

[...]

- b) przepisy lub praktyki dyskryminujące niektórych producentów, nabywców lub konsumentów, w szczególności pod względem cen, warunków dostaw, taryf przewozowych, jak również środki i praktyki utrudniające nabywcy swobodny wybór dostawcy;

- c) subwencje lub pomoc udzielane przez państwo lub też szczególne obciążenia nakładane przez nie, niezależnie od ich postaci;

[...]”.

2 Artykuł 33 EWWiS stanowi:

„Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w przedmiocie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie lub Radę o stwierdzenie nieważności decyzji lub zaleceń Komisji z powodu braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Trybunał Sprawiedliwości nie może jednak dokonywać oceny sytuacji wynikającej z faktów lub okoliczności natury gospodarczej, w świetle których Komisja podjęła decyzje lub wydała zalecenia, z wyjątkiem przypadków, w których podnosi się wobec Komisji zarzut nadużycia władzy lub otwartego niestosowania się do postanowień niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem.

Przedsiębiorstwa lub zrzeszenia, o których mowa w artykule 48, mogą na tych samych zasadach wszczynać postępowanie przeciwko decyzjom lub zaleceniom o charakterze indywidualnym ich dotyczącym lub przeciwko ogólnym decyzjom lub zaleceniom, w których w ich opinii nadużyto w stosunku do nich władzy.

[...]”.

3 Zgodnie z art. 35 EWWiS:

„Jeżeli Komisja, będąc zobowiązana na mocy postanowienia niniejszego Traktatu lub przepisów przyjętych w celu jego wykonania, do podjęcia decyzji lub uchwalenia zalecenia, nie wykona tego obowiązku, mogą jej zwrócić na to uwagę, stosownie do przypadku — Państwa, Rada, przedsiębiorstwa lub zrzeszenia.

Mogą one postąpić tak samo również wówczas, kiedy postanowienie niniejszego Traktatu lub przepisy przyjęte w celu jego wykonania upoważniają Komisję do podjęcia decyzji lub uchwalenia zalecenia, a Komisja powstrzymuje się od tego, dopuszczając się w ten sposób nadużycia władzy.

Jeżeli w terminie dwóch miesięcy Komisja nie podjęła żadnej decyzji ani nie uchwaliła żadnego zalecenia, skarga do Trybunału Sprawiedliwości na dorozumianą decyzję odmowną wynikającą z bezczynności Komisji w tej sprawie może zostać wniesiona w ciągu miesiąca”.

4 Artykuł 80 EWWiS stanowi:

„Za przedsiębiorstwa w rozumieniu niniejszego Traktatu uważa się te przedsiębiorstwa, które wykonują swoją działalność w dziedzinie węgla i stali w granicach terytoriów określonych w artykule 79 akapit pierwszy i ponadto — w odniesieniu do artykułów 65 i 66, jak również informacji wymaganych dla ich stosowania oraz opartych na nich skarg — przedsiębiorstwa lub organizacje zajmujące się zwyczajowo dystrybucją inną niż sprzedaż konsumentom krajowym albo rzemieślnikom”.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- 5 Skarżąca, nosząca wówczas nazwę Lormines, będąca pośrednią spółką zależną Usinor, została założona w 1978 r. w celu przejęcia przyznaných na rzecz Sacilor koncesji i dzierżaw kopalni żelaza w Lotaryngii. W wyniku przeprowadzonej w 1982 r. nacjonalizacji jej spółki-matki skarżąca przekształciła się w przedsiębiorstwo publiczne. W 1991 r. rząd francuski, mając na uwadze zanik wydobywania rud żelaza w tym regionie, podjął decyzję o zakończeniu produkcji. Ostatnie kopalnie żelaza eksploatowane przez skarżącą zaprzestały działalności w lipcu 1993 r. Skarżąca spółka została sprywatyzowana w latach 1995 i 1997.
- 6 Wygaśnięcie przedmiotu działalności spółki stanowiło podstawę do wystąpienia o jej rozwiązanie. W związku z powyższym skarżąca wszczęła postępowania w sprawie opuszczenia i zrzeczenia się.
- 7 Postępowanie w sprawie opuszczenia ma na celu zamknięcie i zabezpieczenie dawnych urzędów górniczych. W jej toku przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest stosować się do zasad szczególnej polityki w zakresie górnictwa, której zadanie polega na określeniu zakresu prac niezbędnych do zabezpieczenia dawnych urzędów górniczych.
- 8 Celem postępowania w sprawie zrzeczenia się jest doprowadzenie do przedterminowego wygaśnięcia koncesji. Postępowanie to pozwala koncesjonariuszowi na uniknięcie obowiązków wynikających z realizacji szczególnej polityki w zakresie górnictwa i zwalnia go z domniemania odpowiedzialności za wszelkie szkody powstałe na powierzchni.
- 9 Czynności wchodzące w zakres postępowania w sprawie opuszczenia w poszczególnych, eksploatowanych przez skarżącą kopalniach zostały wykonane zgodnie z przepisami dekretu 80-330 z dnia 7 maja 1980 r. w sprawie polityki w zakresie górnictwa i kamieniołomów (décret relatif à la police des mines et des carrières, JORF z dnia 10 maja 1980 r., str. 1179), w zmienionym brzmieniu, co zostało stwierdzone przez właściwe organy krajowe w trakcie 1996 r.

- 10 Wniosek o przedterminowe zrzeczenie się odpowiednich koncesji nie został jednakże uwzględniony przez właściwego ministra i organy krajowe nadal stosowały wobec skarżącej środki polityki w zakresie górnictwa, opierając się na ustawie 94-588 z dnia 15 lipca 1994 r. zmieniającej niektóre przepisy kodeksu górniczego oraz art. L. 711-12 kodeksu pracy (loi modifiant certaines dispositions du code minier et l'article L. 711-12 du code du travail, JORF z dnia 16 lipca 1994 r., str. 10239). Co za tym idzie, skarżąca była nadal zobowiązana znosić obciążenia w zakresie środków nadzoru i robót publicznych.
- 11 Co więcej, ustawa 99-245 z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek działalności górniczej i zapobiegania zagrożeniom górnictwem po zakończeniu eksploatacji (loi relative à la responsabilité en matière de dommages consécutifs à l'exploitation minière et à la prévention des risques miniers après la fin de l'exploitation, JORF z 31 marca 1999 r., str. 4767) rozciągnęła domniemanie odpowiedzialności z tytułu działalności górniczej, wprowadzając domniemanie wieczystej odpowiedzialności byłego koncesjonariusza. Ustawa ta nakłada również na podmiot, który zaprzestał działalności górniczej, obowiązek uiszczenia opłaty wyrównawczej przeznaczonej na finansowanie wydatków publicznych przez okres dziesięciu lat.
- 12 Uchwałą nadzwyczajnego walnego zgromadzenia z dnia 3 marca 2000 r. skarżąca została postawiona w stan likwidacji.
- 13 Uznawszy, że odmowa ze strony organów francuskich stwierdzenia wygaśnięcia koncesji, skutkująca poddaniem jej nowym, nieprzewidywalnym i nadmiernym obciążeniom, stanowi naruszenie art. 4 EWWiS i 86 EWWiS, skarżąca wniosła do Komisji skargę, datowaną na 9 lutego 2001 r. i wpisaną do rejestru sekretariatu generalnego Komisji w dniu 21 lutego 2001 r.
- 14 W skardze do Komisji skarżąca podniosła, że organy francuskie, nakładając na nią „szczególne obciążenia”, naruszyły art. 4 lit. c) EWWiS. Skarżąca zwróciła się do Komisji o stwierdzenie, na podstawie art. 88 EWWiS, uchybienia przez Republikę

Francuską zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy tego Traktatu oraz o nakazanie:

- „— uznania, że spółka Lormines nie jest już uprawnioną z tytułu koncesji i dzierżaw od dnia rzeczywistego zrzeczenia się ich;

 - uznania, że od dnia rzeczywistego zrzeczenia się przyznanych jej koncesji i dzierżaw spółka Lormines nie podlega domniemaniu odpowiedzialności;

 - zaprzestania nakładania na spółkę Lormines jakichkolwiek obciążeń z tytułu tych koncesji i dzierżaw;

 - wypłaty na rzecz spółki Lormines odszkodowania za obciążenia, którym została poddana od momentu rzeczywistego zrzeczenia się przysługujących jej koncesji i dzierżaw”.
- 15 W piśmie z dnia 30 marca 2001 r., którego odbiór według pełnomocnika skarżącej nastąpił w dniu 20 kwietnia 2001 r., podpisanym przez dyrektora „Pomoc państwa II” wchodzącej w skład Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji, Komisja udzieliła następującej odpowiedzi:

„Na podstawie dostępnych informacji pracownicy Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji ustalili, że podniesiona kwestia nie podlega regulacji prawa wspólnotowego, lecz wyłącznie prawa francuskiego. Tym samym kwestionowane środki, odnoszące się do warunków ustanowionych przez państwo francuskie dla zrzeczenia się koncesji górniczych przez spółki prowadzące działalność górniczą, nie są środkami wykonawczymi właściwymi dla przedsiębiorstw EWWiS. Należą one do

dziedziny bezpieczeństwa i odpowiedzialności cywilnej, które to dziedziny podlegają kompetencji Państw Członkowskich, a nie Wspólnoty. Przedsiębiorstwa EWWiS nie są wyłączone spod nałożonych przez państwa obowiązków dyktowanych względami natury ogólnej, takimi jak bezpieczeństwo, odpowiedzialność cywilna lub środowisko naturalne. Konsekwencje finansowe tych obowiązków nie mogą zatem być postrzegane jako szczególne obciążenia nałożone na przedsiębiorstwa EWWiS w rozumieniu art. 4 lit. c) [EWWiS].

Jeżeli znajdą się Państwo w posiadaniu nowych danych zawierających dowód przeciwny, byłbym wdzięczny za ich przekazanie podległym mi pracownikom w możliwie najkrótszym terminie”.

- 16 W piśmie z dnia 9 maja 2001 r. pełnomocnik skarżącej ustosunkował się do pisma Komisji. Podtrzymał zarzut naruszenia art. 4 lit. c) EWWiS w zakresie dotyczącym pojęcia „szczególne obciążenia” oraz nałożenia obciążeń wyłącznie na przedsiębiorstwa objęte Traktatem EWWiS. Ponadto powołał się on na istnienie dyskryminacji sprzecznej z art. 4 lit. b) EWWiS. Wnioskował on w sposób następujący:

„Z tego powodu i mając na uwadze art. 35 [EWWiS], zwracam się do Komisji o stwierdzenie uchybienia przez Republikę Francuską zobowiązaniom, które na nią nakładają art. 4 lit. b) [EWWiS] i art. 86 [EWWiS]”.

- 17 Pełnomocnik skarżącej zwrócił się również o zarządzanie tych samych środków co środki, o które wnioskował w skardze do Komisji datowanej na 9 lutego 2001 r. (pkt 14 powyżej).
- 18 W piśmie z dnia 10 lipca 2001 r., którego odbiór według pełnomocnika skarżącej nastąpił w dniu 19 lipca 2001 r., podpisanym przez dyrektora „Polityka w zakresie

przedsiębiorstw i środowisko, eksploatacja zasobów naturalnych i szczególne gałęzie przemysłu”, wchodzącej w skład Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw, Komisja skierowała do niego następującą odpowiedź:

„W Państwa piśmie z dnia 14 maja 2001 r. powołują się Państwo posiłkowo na sprzeczną z art. 4 lit. b) [EWWiS] dyskryminację, której ofiarą padła Lormines. Kwestia ta została poddana analizie przez właściwych w sprawie, podległych mi pracowników. Z przeprowadzonej analizy wynika, że art. 4 lit. b) [EWWiS] odnosi się jedynie do sprzedaży produktów EWWiS. Stosowanie ogólnej zasady niedyskryminacji zostało sprecyzowane w art. 60 [EWWiS] (cena sprzedaży) i art. 70 [EWWiS] (koszty przewozu). Szczególne obciążenia nałożone w następstwie zrzeczenia się koncesji górniczych przez spółki prowadzące działalność górniczą nie wchodzą zatem w zakres stosowania art. 4 lit. b) [EWWiS].

Jeżeli chodzi o pozostałe aspekty Państwa skargi, pozwalam sobie powołać się na odpowiedź Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji, udzieloną w piśmie z dnia 30 marca 2001 r.”.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 19 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniach 9 maja 2001 r. i 31 lipca 2001 r., wpisanymi do rejestru odpowiednio pod numerami T-107/01 i T-175/01, skarżąca wniosła niniejsze skargi.
- 20 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 19 czerwca 2001 r. pozwana podniosła w sprawie T-107/01 zarzut niedopuszczalności na mocy art. 114 regulaminu Sądu. Postanowieniem Sądu z dnia 11 października 2001 r. zarzut ten i koszty pozostawiono do rozstrzygnięcia w wyroku.

- 21 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 12 października 2001 r. pozwana podniosła w sprawie T-175/01 zarzut niedopuszczalności na mocy art. 114 regulaminu Sądu. Postanowieniem Sądu z dnia 12 marca 2002 r. zarzut ten i koszty pozostawiono do rozstrzygnięcia w wyroku.

- 22 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 29 maja 2002 r., wpisanym do rejestru odpowiednio pod numerami T-107/01 R i T-175/01 R, skarżąca wniosła o zastosowanie środków tymczasowych. Wniosek ten został oddalony postanowieniem prezesa Sądu z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawach połączonych T-107/01 R i T-175/01 R Lormines przeciwko Komisji, (Rec. str. II-3193), a koszty pozostawiono do rozstrzygnięcia w wyroku.

- 23 Postanowieniem prezesa czwartej izby Sądu z dnia 15 listopada 2002 r. sprawy T-107/01 i T-175/01 zostały połączone do celów procedury ustnej i wydania wyroku, zgodnie z art. 50 regulaminu.

- 24 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) postanowił otworzyć procedurę ustną i, w ramach środków organizacji postępowania, o których mowa w art. 64 regulaminu, wezwał pozwaną do udzielenia odpowiedzi na przedłożone na piśmie pytanie. Pozwana udzieliła odpowiedzi w wyznaczonym terminie.

- 25 Strony przedstawiły swe stanowiska oraz udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu na rozprawie w dniu 18 lutego 2004 r.

26 W sprawie T-107/01 skarżąca wnosi do Sądu o:

- uznanie skargi za dopuszczalną;

- tytułem roszczenia głównego i na podstawie art. 35 [EWWiS], stwierdzenie nieważności dorozumianej decyzji Komisji z dnia 21 kwietnia 2001 r. odmawiającej uwzględnienia jej skargi z dnia 21 lutego 2001 r.;

- ewentualnie, na podstawie art. 33 [EWWiS], stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 30 marca 2001 r. odmawiającej uwzględnienia tej skargi;

- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

27 W sprawie T-107/01 pozwana wnosi do Sądu o:

- uznanie skargi za niedopuszczalną;

- ewentualnie, oddalenie skargi głównej jako bezzasadnej oraz umorzenie postępowania w przedmiocie skargi subsydiarnej;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

28 W sprawie T-175/01 skarżąca wnosi do Sądu o:

— uznanie skargi za dopuszczalną;

— stwierdzenie nieważności, na podstawie art. 35 [EWWiS], dorozumianej decyzji Komisji z dnia 9 lipca 2001 r. odmawiającej uwzględnienia skargi z dnia 9 maja 2001 r.;

— stwierdzenie nieważności, na podstawie art. 33 [EWWiS], wyraźnej decyzji Komisji z dnia 10 lipca 2001 r. odmawiającej uwzględnienia tej skargi;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

29 W replice skarżąca wnosi, tytułem roszczenia ewentualnego, o uznanie przez Sąd decyzji Komisji zawartej w piśmie z dnia 10 lipca 2001 r. za nieistniejącą.

30 W sprawie T-175/01 pozwana wnosi do Sądu o:

— uznanie skargi za niedopuszczalną;

- ewentualnie, oddalenie skargi jako bezzasadnej;

- obciążenie skarżącej kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.

Co do prawa

- 31 W obydwu sprawach Komisja powołuje zarzut niedopuszczalności skarg na bezczynność i o stwierdzenie nieważności, opierając go na kilku przesłankach.
- 32 Jako że kwestia ta ma charakter wstępny i jest wspólna dla skarg na bezczynność i o stwierdzenie nieważności, należy poddać analizie zarzut oparty na braku po stronie skarżącej legitymacji procesowej na podstawie art. 33 EWWiS i art. 35 EWWiS, który to brak ma wynikać z faktu, że nie jest ona przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 80 EWWiS.

W przedmiocie statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS

Argumenty stron

- 33 Komisja utrzymuje, że skarżąca nie jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 80 EWWiS, ponieważ nie prowadziła ona żadnego rodzaju działalności objętej Traktatem EWWiS, ani w momencie wniesienia niniejszych skarg, ani w czasie, w którym zwróciła się do Komisji, ani nawet w momencie nałożenia na nią

omawianych obciążeń. Podkreśla ona, iż dane dostarczone przez skarżącą wskazują, że prowadzona przez nią działalność w zakresie wydobywania żelaza została zakończona w dniu 31 lipca 1993 r., a od dnia 31 grudnia 1999 r. nie dysponowała ona już siłą roboczą.

- 34 Skarżąca twierdzi, że podniesiony wobec niej przez Komisję zarzut braku statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS jest niedopuszczalny, zgodnie z art. 48 § 2 regulaminu. Wskazuje ona, że zarzut ten został zawarty tylko w odpowiedzi na skargę w sprawie T-107/01, a nie w odrębnym piśmie, w którym sformułowano zarzut niedopuszczalności.
- 35 Dodaje ona, że Komisja nie może podnosić tego zarzutu, gdyż legitymacja procesowa danej osoby nie może być kwestionowana w toku postępowania sądowego, jeżeli została ona uznana przez instytucje wspólnotowe w ramach uprzedniego postępowania administracyjnego (wyroki Trybunału z dnia 8 października 1974 r. w sprawie 175/73 Union syndicale i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 917 i Sądu z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie T-161/94 Sinochem Heilongjiang przeciwko Radzie, Rec. str. II-695, pkt 34).
- 36 Jeżeli chodzi o istotę poruszanej kwestii, skarżąca twierdzi, że jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 80 EWWiS, a co za tym idzie, ma legitymację procesową na podstawie art. 33 EWWiS i art. 35 EWWiS.
- 37 Uważa ona, że taka wykładnia jest jedyną zgodną z literą i pełną skutecznością Traktatu EWWiS, który musi obejmować całość procesu produkcji, od wejścia po rzeczywiste opuszczenie rynku węgla i stali, z uwzględnieniem zaprzestania działalności produkcyjnej.

- 38 Skarżąca podkreśla również, że obciążenia, o których powiadomiła Komisję, zostały na nią nałożone przez Republikę Francuską ze względu na prowadzoną przez nią działalność w zakresie wydobycia rud żelaza oraz na fakt, że pozostawała w posiadaniu — wbrew swej woli — poszczególnych koncesji na eksploatację kopalni żelaza. Jest ona zdania, że przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 80 EWWiS, któremu państwo odmówiło możliwości zrzeczenia się koncesji na eksploatację kopalni żelaza w sytuacji, kiedy jedynie akceptacja tego zrzeczenia się pozwoliłaby mu na opuszczenie rynku, musi być objęte ochroną przewidzianą w tym Traktacie.
- 39 Udzielając w toku rozprawy odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób obciążenia, na które skarży się Lormines, mogły wpłynąć na jej sytuację konkurencyjną, skoro zaprzestała ona działalności, skarżąca utrzymuje, że obciążenia te wpłynęły na jej sytuację poprzedzającą zaprzestanie działalności, jako że — gdyby tylko mogłaby ona była przewidzieć je w czasie, kiedy prowadziła wciąż działalność — być może nie przyjęłaby innych koncesji, jak to uczyniła. Skarżąca dodała w powyższym względzie, że obciążenia związane z zamknięciem kopalni powinny być przewidywalne w czasie, kiedy prowadziła jeszcze działalność, co umożliwiłoby jej zapewnienie odpowiednich rezerw i stosowne działania podatkowe. Stwierdziła ponadto, że w chwili wejścia w życie ustawy z dnia 15 lipca 1994 r. znajdowała się wciąż w posiadaniu rud.
- 40 Poza tym skarżąca przypomina, że istnieje wspólnotowa regulacja pomocy na zamknięcie przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali. Podnosi ona, że obciążenia nałożone w trakcie zaprzestawania działalności przedsiębiorstwa produkcji węgla lub stali, jak to miało miejsce w niniejszym przypadku, powinny być oceniane w kontekście postanowień Traktatu EWWiS, ponieważ koszty opuszczenia rynku, jak wszystkie koszty bezpośrednie i pośrednie, stanowią część gospodarki przedsiębiorstwa.
- 41 Skarżąca zwraca również uwagę, że Sąd przyznał już, że spółka, w odniesieniu do której otwarcie postępowania upadłościowego doprowadziło do zaprzestania działalności przed wniesieniem przez nią skargi do sądu wspólnotowego, miała status przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 33 EWWiS, art. 35 EWWiS i art. 80 EWWiS (wyrok Sądu z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie T-37/97 Forges de Clabecq przeciwko Komisji, Rec. str. II-859).

- 42 W toku rozprawy skarżąca powołała się na fakt, że w wyrokach z dnia 17 maja 1983 r. w sprawie 168/82 EWWiS przeciwko Ferriere Sant'Anna, Rec. str. 1681 i z dnia 22 lutego 1990 r. w sprawie C-221/88 Busseni, Rec. str. I-495 Trybunał uznał, iż Wysoka Władza może zgłosić wierzytelności (z tytułu opodatkowania na mocy art. 49 EWWiS i 50 EWWiS lub grzywien) do pasywów masy upadłości niektórych przedsiębiorstw, które już zaprzestały działalności. Utrzymuje ona, że — przez wzgląd na zasadę spójności — zgłoszenie tych wierzytelności do pasywów masy upadłości tamtych przedsiębiorstw oznacza, że przedsiębiorstwo znajdujące się w sytuacji skarżącej może wnieść skargę na podstawie art. 33 EWWiS i 35 EWWiS.
- 43 Skarżąca dowodzi również, że Komisja uznała, iż środki przyjmowane przez państwo wobec przedsiębiorstwa będącego w trakcie zamykania eksploatowanych przez nie kopalni żelaza powinny być zgodne z Traktatem EWWiS nawet po zaprzestaniu działalności w zakresie wydobywania, ponieważ środki te są związane z działalnością gospodarczą objętą tym Traktatem. Skarżąca dodaje, że Komisja interweniowała w takiej sytuacji na mocy art. 95 EWWiS (decyzja Komisji 96/269/EWWiS z dnia 29 listopada 1995 r. w sprawie projektu pomocy ze strony Austrii dla Voest-Alpine Erzberg Gesellschaft mbH, Dz.U. 1996, L 94, str. 17). Decyzja ta dotyczyła pomocy, której część obejmowała okres późniejszy względem opuszczenia rynku przez przedsiębiorstwa będące jej beneficjentami.
- 44 Komisja odpowiada, że znany jest jej wyrok Trybunału z dnia 20 marca 1959 r. w sprawie 18/57 Nold przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 89, w którym uznana została legitymacja procesowa na podstawie art. 33 EWWiS spółki w likwidacji. Komisja podnosi jednakże, że owa spółka kontynuowała swą działalność, w odróżnieniu od skarżącej, która od ponad dziesięciu lat nie prowadzi już żadnej działalności, mogącej mieć wpływ na rynek produktów objętych Traktatem EWWiS.
- 45 Komisja podnosi ponadto, że argument skarżącej oparty na istnieniu pomocy na zamknięcie przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali nie jest zasadny. Zwraca ona uwagę, że ostatni kodeks pomocy dla sektora hutnictwa żelaza i stali (decyzja Komisji nr 2496/96/EWWiS z dnia 18 grudnia 1996 r. ustanawiająca reguły

wspólnotowe w zakresie pomocy na rzecz przemysłu hutnictwa żelaza i stali, Dz.U. L 338, str. 42) odnosi się wyłącznie do pomocy dla funkcjonujących przedsiębiorstw, które kończą definitywnie swą działalność produkcyjną w zakresie hutnictwa żelaza i stali. Ponadto sytuacją rozstrzygającą w niniejszej sprawie nie jest fakt rzeczywistego opuszczenia rynku węgla i stali, lecz sytuacja znacznie późniejsza względem opuszczenia tego rynku.

- 46 Co się tyczy argumentu skarżącej opartego na wyroku w sprawie Forges de Clabecq przeciwko Komisji, przywołanego w pkt 41 powyżej, pozwana zauważa, że pomimo, iż dane przedsiębiorstwo ogłosiło upadłość, sąd krajowy uznał za konieczną kontynuację jego działalności, w celu jego restrukturyzacji i naprawy.
- 47 Jeżeli chodzi o argument oparty na decyzji 96/269, pozwana utrzymuje, że sytuacja omawianego w tej decyzji przedsiębiorstwa była zasadniczo różna od sytuacji skarżącej. W powołanej decyzji była mowa o tym, że kopalnie żelaza miały zostać zamknięte. Jednakże w chwili przyznania spornej pomocy przedsiębiorstwo wciąż prowadziło działalność produkcyjną.
- 48 W odpowiedzi na zarzut skarżącej oparty na art. 48 § 2 regulaminu Komisja twierdzi, że nie jest zobowiązana do przedstawiania wszystkich przesłanek niedopuszczalności w zarzucie niedopuszczalności sformułowanym w odrębnym piśmie i że może ona powołać inne przesłanki niedopuszczalności w swej odpowiedzi na skargę. W każdym razie Sąd jest uprawniony do rozważenia z urzędu istnienia ewentualnych bezwzględnych przeszkód procesowych.

Ocena Sądu

- 49 Przed przystąpieniem do analizy zasadności podniesionego przez Komisję zarzutu niedopuszczalności, Sąd uznaje za konieczne zbadanie, czy jest on dopuszczalny. Należy przypomnieć, że powołany zarzut został podniesiony przez Komisję tylko

w odpowiedzi na skargę w sprawie T-107/01 i w zarzucie niedopuszczalności przedstawionym w sprawie T-175/01.

- 50 Jeżeli chodzi o twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym legitymacja procesowa danej osoby nie może być kwestionowana w toku postępowania sądowego, jeżeli została ona uznana przez instytucje wspólnotowe w ramach poprzedniego postępowania administracyjnego, należy zauważyć, że wyroki w sprawach *Union syndicale i in. przeciwko Radzie oraz Sinochem Heilongjiang przeciwko Radzie* (pkt 35 powyżej), powołane na poparcie tego twierdzenia, są pozbawione jakiegokolwiek znaczenia dla niniejszej sprawy. Jej okoliczności różnią się bowiem od okoliczności leżących u podstaw spraw, w których wydano przytoczone wyroki. Wyrok w sprawie *Union syndicale i in. przeciwko Radzie* dotyczył właściwości Trybunału do rozpoznania skargi bezpośredniej wniesionej przez zrzeszenie zawodowe na podstawie art. 91 regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich. Przedmiotem sprawy *Sinochem Heilongjiang przeciwko Radzie* również nie była kwestia uprawnienia pozwanej do podnoszenia zarzutu niedopuszczalności w toku postępowania sądowego, lecz posiadania przez skarżącą statusu osoby prawnej w rozumieniu art. 230 WE, przy założeniu, że była ona traktowana przez instytucje wspólnotowe w toku postępowania administracyjnego jako niezależna jednostka prawna.
- 51 Jeżeli chodzi o zarzut skarżącej, zgodnie z którym art. 48 § 2 regulaminu zakazuje Komisji podnoszenia w odpowiedzi na skargę przedstawionej w sprawie T-107/01 kwestii braku statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS, wobec braku podniesienia tej kwestii w zarzucie niedopuszczalności, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 113 regulaminu Sąd może w każdym czasie rozważyć z urzędu, czy zachodzą bezwzględne przeszkody procesowe, do których orzecznictwo zalicza brak właściwości sądu wspólnotowego do rozpoznania skargi (wyroki Trybunału z dnia 18 marca 1980 r. w sprawach połączonych 154/78, 205/78, 206/78, od 226/78 do 228/78, 263/78 i 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 i 85/79 *Valsabbia i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. 907, pkt 7 oraz Sądu z dnia 17 czerwca 1998 r. w sprawie T-174/95 *Svenska Journalistförbundet przeciwko Radzie*, Rec. str. II-2289, pkt 80). Kontrola dokonywana przez Sąd nie jest zatem ograniczona do przeszkód procesowych powołanych przez strony (postanowienie Sądu z dnia 10 lipca 2002 r. w sprawie T-387/00 *Comitato organizzatore del convegno internazionale przeciwko Komisji*, Rec. str. II-3031, pkt 36).

- 52 W niniejszej sprawie przeszkoda procesowa podniesiona przez Komisję ma, w zakresie w jakim dotyczy ona legitymacji skarżącej i dostępnych jej środków zaskarżenia, charakter bezwzględny, a zatem, zgodnie z przywołanym powyżej orzecznictwem, Sąd może ją rozważyć z urzędu (wyrok Sądu z dnia 24 października 1997 r. w sprawie T-239/94 EISA przeciwko Komisji, Rec. str. II-1839, pkt 27).
- 53 Jeżeli chodzi o zasadność zarzutu niedopuszczalności, należy zauważyć, że art. 33 akapit drugi EWWiS stanowi, że „przedsiębiorstwa lub zrzeszenia wymienione w artykule 48 [EWWiS]” mogą, na tych samych zasadach jak w akapicie pierwszym, wnosić skargi o stwierdzenie nieważności decyzji lub zaleceń o charakterze indywidualnym ich dotyczącym lub przeciwko ogólnym decyzjom lub zaleceniom, w których w ich opinii nadużyto w stosunku do nich władzy. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wyliczenie w tym artykule podmiotów prawnych uprawnionych do wnoszenia skargi o stwierdzenie nieważności ma charakter enumeratywny, zatem podmioty w nim niewymienione nie mogą skutecznie wnosić takich skarg (wyroki Trybunału z dnia 11 lipca 1984 r. w sprawie 222/83 Commune de Differdange i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 2889, pkt 8 i Sądu z dnia 8 lipca 2003 r. w sprawie T-374/00 Verband der freien Rohrwerke i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-2275, pkt 33).
- 54 Należy również dodać, że na mocy art. 80 EWWiS i 81 EWWiS, jedynie przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną w sektorze węgla i stali są objęte postanowieniami Traktatu EWWiS, a co za tym idzie, określenia „węgiel” i „stal” mieszczą wyłącznie produkty wymienione w załączniku I do EWWiS (wyrok Trybunału z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie C-334/99 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-1139, pkt 77).
- 55 Podobnie, zgodnie z art. 35 skarga na bezczynność jest dopuszczalna wyłącznie wtedy, jeżeli skarżąca posiada status przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS (wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 1961 r. w sprawach połączonych 9/60 i 12/60 Vloeberghs przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 391, 422).

- 56 Prawdą jest, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału nie wymaga się, aby skarżąca posiadała ów status w chwili wniesienia skargi (wyrok Trybunału z dnia 10 stycznia 2002 r. w sprawie C-480/99 P Plant i in. przeciwko Komisji i South Wales Small Mines, Rec. str. I-265, pkt 44).
- 57 W wyroku tym Trybunał odrzucił zarzut Komisji podnoszący niedopuszczalność skargi wniesionej przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność górniczą, oparty na fakcie, że przedsiębiorstwa te nie dostarczyły dowodu, że w chwili wniesienia swej skargi do sądu wspólnotowego wykonywały wciąż działalność w zakresie produkcji węgla (pkt 37 i 44).
- 58 Trybunał podkreślił, że fakt posiadania przez skarżących statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS w chwili wystąpienia okoliczności wskazanych w odrzuconej przez Komisję skardze nie został zakwestionowany i orzekł, że „fakt, iż utracili oni następnie ten status, nie może ich pozbawiać interesu w doprowadzeniu do stwierdzenia naruszenia reguł konkurencji, którego konsekwencje ponieśli w czasie, kiedy posiadali status przedsiębiorstwa, ze względu na który byli uprawnieni do wniesienia skargi do Komisji” (pkt 44).
- 59 W niniejszym przypadku fakt, że skarżąca zaprzestała swej działalności w lipcu 1993 r., jest niezaprzeczalny.
- 60 Ponadto skargi z dnia 9 lutego 2001 r. i 9 maja 2001 r., skierowane przez nią do Komisji, które dały początek niniejszym sprawom, dotyczą obciążeń, które — jako że zostały ustanowione przez francuskie ustawy 94-588 z dnia 15 lipca 1994 r. i 99-245 z dnia 30 marca 1999 r. — nie istniały w chwili zakończenia przez skarżącą działalności produkcyjnej.

- 61 W związku z powyższym stwierdzić należy, że skarżąca nie może zostać uznana za przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 80 EWWiS, gdyż sam fakt posiadania przez nią rudy w momencie wejścia w życie ustawy z dnia 15 lipca 1994 r. nie pozwala na obalenie tego twierdzenia.
- 62 Co więcej skarżąca nie poniosła konsekwencji podnoszonych naruszeń Traktatu EWWiS, kiedy posiadała ona jeszcze status przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS, jako że kwestionowane przez nią obciążenia wynikają z przepisów późniejszych względem zakończenia jej działalności górniczej. Co za tym idzie, okoliczności stanowiące przedmiot jej skarg do Komisji nie miały żadnego wpływu na wspólnotowy rynek węgla i stali.
- 63 Pozostałe argumenty skarżące nie podważają twierdzenia, że nie posiada ona statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS.
- 64 Co się tyczy argumentów skarżące opartych na twierdzeniu, że Traktat EWWiS musi obejmować całość procesu produkcji oraz na powiązaniu ekonomicznym między obciążeniami będącymi przedmiotem jej skarg do Komisji a wykonywaną przez nią uprzednio działalnością, należy przyjąć, że żaden z tych argumentów nie podważa faktu, że — niezgodnie z wymogami art. 80 EWWiS — skarżąca nie wykonywała działalności produkcyjnej w sektorze węgla i stali w chwili wystąpienia okoliczności wskazanych w skargach do Komisji ani w chwili, w której zwróciła się do Komisji w celu złożenia skargi na obciążenia nałożone przez Republikę Francuską. Poza tym nie są to naruszenia, których konsekwencje skarżąca mogła ponieść w czasie, kiedy posiadała jeszcze status przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS.
- 65 Nie zasługuje również na uwzględnienie argument skarżące, zgodnie z którym przedsiębiorstwo korzysta z ochrony sądowej przyznanej przez Traktat EWWiS aż do chwili rzeczywistego opuszczenia rynku. Jak wielokrotnie podkreślały sądy wspólnotowe, nie należy do nich wprowadzenie odstępstw od systemu sądowego

ustanowionego przez Traktaty (zob., w szczególności w kwestii środków zaskarżenia przewidzianych przez Traktat EWWiS, wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 1963 r. w sprawie 12/63 Schlieker przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 173, 186 i wyrok w sprawie Verband der freien Rohrwerke i in. przeciwko Komisji, przywołany w pkt 53 powyżej, pkt 38).

- 66 Wprawdzie warunki wszczęcia postępowania przed sądem wspólnotowym muszą być interpretowane w świetle zasady skutecznej ochrony sądowej, niemniej interpretacja taka nie może prowadzić do zniesienia warunku wyraźnie sformułowanego w Traktacie EWWiS bez przekroczenia kompetencji powierzonych przez ten Traktat sądom wspólnotowym (postanowienie Trybunału z dnia 28 marca 2003 r. w sprawie C-75/02 P Diputación Foral de Alava i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-2903, pkt 34).
- 67 Argumenty skarżącej oparte na wynikającej z Traktatu EWWiS ochronie sądowej całości procesu produkcji, od wejścia do rzeczywistego opuszczenia rynku, to jest ustania bytu przedsiębiorstwa, nie znajdują uzasadnienia również we wspólnotowej regulacji pomocy na zamknięcie przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali. Komisja słusznie podkreśla, że ostatni kodeks pomocy dla sektora hutnictwa żelaza i stali (decyzja nr 2496/96) odnosi się wyłącznie do przedsiębiorstw, które wciąż prowadzą działalność. Artykuł 4 ust. 2 tej decyzji stanowi, że „pomoc dla przedsiębiorstw, które kończą definitywnie swą działalność produkcyjną w zakresie hutnictwa żelaza i stali w ramach EWWiS może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem pod warunkiem [...], że wytwarzały one regularnie produkty hutnictwa żelaza i stali w ramach EWWiS do chwili notyfikacji danej pomocy zgodnie z art. 6 [...]”. Z preambuły omawianej decyzji wynika, że wyrażenie zgody na taką pomoc ma na celu „zachęcanie do częściowego zamykania obiektów lub finansowanie definitywnego zakończenia wszelkiej działalności w ramach EWWiS przez najmniej konkurencyjne przedsiębiorstwa”.
- 68 Jeżeli chodzi o argument skarżącej powołujący fakt uznania przez Sąd w wyroku w sprawie Forges de Clabecq przeciwko Komisji (przywołanym w pkt 41 powyżej) za przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 80 EWWiS przedsiębiorstwa w upadłości, należy zauważyć, że wyrok ten dotyczył przedsiębiorstwa sektora hutnictwa żelaza i stali,

które w chwili przyjęcia przez Komisję decyzji w sprawie pomocy na jego rzecz było objęte planem naprawczym mającym na celu niedopuszczenie do ogłoszenia jego upadłości i doprowadzenie do umożliwienia mu kontynuowania działalności. Ponadto decyzja Komisji w tej sprawie, przyjęta w dniu 18 grudnia 1996 r., poprzedzała upadłość na wniosek dłużnika, stwierdzoną wyrokiem właściwego sądu handlowego z dnia 3 stycznia 1997 r. (pkt 6–11, 18 i 19 tego wyroku). Poza tym omawiana sytuacja różni się radykalnie od okoliczności niniejszej sprawy.

- 69 Co się tyczy argumentów skarżącej opartych na wyrokach w sprawach EWWiS przeciwko Ferriere Sant’Anna i Busseni (przywołanych w pkt 42 powyżej), wystarczy zwrócić uwagę, że przedmiotem tych spraw był problem możliwości zapisania wierzytelności Wysokiej Władzy jako wierzytelności uprzywilejowanych po stronie pasywów masy upadłości niektórych przedsiębiorstw. Co za tym idzie, podkreślić trzeba, że wyroki te odnoszą się do problemów odmiennych od tych będących przedmiotem rozważań w niniejszej sprawie oraz że skarżąca nie wykazała, w jaki sposób fakt, że te wierzytelności mogą zostać zapisane po stronie pasywów masy upadłości przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 80 EWWiS, daje jej możliwość skutecznego wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności. Ponadto należy zwrócić uwagę, że owe wierzytelności odpowiadały zobowiązaniom pieniężnym przedsiębiorstw względem Wysokiej Władzy, wynikającym z prowadzonej przez nie działalności.
- 70 Wreszcie, jeśli chodzi o decyzję 96/269, stwierdzić trzeba, że zawierała ona zgodę na przyznanie pomocy przedsiębiorstwu, które — odmiennie niż skarżąca — w chwili podjęcia decyzji przez Komisję wciąż prowadziło działalność (zob. pkt II tej decyzji).
- 71 W tych okolicznościach argumenty skarżącej, których celem jest doprowadzenie do uznania jej za przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 80 EWWiS, muszą zostać oddalone.
- 72 Z całości powyższych rozważań wynika, że skargi wniesione przez skarżącą muszą zostać odrzucone jako niedopuszczalne.

W przedmiocie kosztów

- 73 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu Sądu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, zgodnie z żądaniami pozwanej należy obciążyć ją kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skargi zostają odrzucone jako niedopuszczalne.**

- 2) **Skarżąca zostaje obciążona kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.**

Legal

Tiili

Vilaras

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 7 lipca 2004 r.

Sekretarz

Prezes

H. Jung

H. Legal